

Az óvoda és az általános iskola együttműködése

Hazai pedagógiai szakirodalmunkban egyre gyakrabban olvashatunk e témáról különböző fejtegetéseket, melyek egyre nagyobb érdeklődést váltanak ki működő pedagógusok körében. Beszélgetések során kiderül, hogy vezető óvónők és iskolai igazgatók körében az együttműködés igénye kölcsönös, cselekvés szintjén az együttműködésre azonban csak ott kerül sor, ahol az érdekelt óvónők és tanítók is vállalják a valóban „cselekvő” együttműködést. A közelmúltban néhány óvodában látványosabb intézkedésekre is sor került: fokozott testnevelésoktatás, a matematikai képzés szinte iskolai szintű megvalósítása stb. Ezek az intézkedések azonban éppen az ellenkező hatást váltották ki, mint amit szerettek volna. Bármennyire igaz, hogy az óvodában már megkezdődik az iskolára történő előkészítés, az óvodai élet fő eleme a játék, a játékoság. Ettől semmiféle szervezeti intézkedés az iskolai előkészítés fokozása címén sem foszthatja meg a gyermekeket. Az óvodáskorúak életkori sajátosságából fakad a játékoság, ezért az iskolának a korai szakaszban az átmenet zavartalanságának biztosítása érdekében minél többet át kell mentenie. Ezt csak úgy valósíthatja meg, ha a nevelők jól ismerik az óvodai életet, az óvodai élet játékos elemeit.

Az általános életkori sajátosságokon túl indokolja még – különösen nagy létszámú évfolyamok esetében – a koraszülöttek magas száma, a május 31-e után születettek magasabb fokú játékosága, az elmélyültebb absztraháló képesség hiánya stb. a különleges foglalkozást, amire a tantervi követelmények, a tanterv feszessége nem ad lehetőséget.

Ezeknél a tanulóknál a megértés folyamata lényegesen több egyéni, szemléletesebb, játékosabb foglalkozást kíván. Ezt a magas osztálylétszámok, a nevelők sok egyéb irányú elfoglaltsága ritkán teszi lehetővé.

Az iskolába lépéssel új korszak kezdődik a gyermek életében, de megváltozik a család megszokott életrendje is. Az átmenet közeledését korán jelzik már azok a megjegyzések, amelyek fegyverező szándékkal fogalmazódnak meg, hatásuk kétes értékű. — Meglásd, majd az iskolában másként lesz! Ott bezzeg nem feleselhetsz! Ott majd a tanító néniknek nem mersz nemet mondani!

Az óvoda-iskolai átmenet megkönnyítésére a legtöbb óvodában már májusban megtalálják a formai elemeket: meglátogatják a nagycsoportos óvodásokkal az iskola első osztályosait, az új, leendő első tanítónők a nagycsoportosok foglalkozásain hospitálnak, majd nyáron családlátogatást végeznek a már új első osztályosoknál. Októberben pedig a volt nagycsoportos óvó nénik meglátogatják azt az új első osztályt, mely az ő csoportjuk volt. Így volt ez nálunk is, mégis azt tapasztaljuk, hogy a

legtöbb gyermek életében az átmenet megrázkódtatással jár. Az ünnepélyes iskolai fogadtatáson jelen van a volt óvó néni, a kedves dadus néni, az új tanító néni, napközis tanító néni, a leendő tanárok, a másodikosok, s mégis úgy érzik, hogy 24 óra alatt megváltozott eddigi életük. Meg kell változniok, meg kell válniok mindazoktól a kedves „személyektől”, akik eddigi életükben körülvették, a kedves játékoktól, a meghiitt, meleg, felszabadult légkörtől, amit az óvoda életrendje jelentett számukra. Amennyiben az óvodai csoportot felbontják, új gyermekarcok jelennek meg, akikkel eddig még nem találkoztak. Új tanulókkal, új tanító nénivel is találkozhatnak, aki más követel, mint amit az óvodában eddig megszoktak. Sőt a tanító néni más, „félreérthető köpenyben” (fehér szín) jelenik meg, mint a megszokott óvó néni. A város egyik óvodájában színes köpenyt használtak az óvónők, fehérret csupán a doktor néni, akinek a megjelenése mindig különös izgalmat jelentett, hisz nem tudni, kinek kedveskedik „injekciós tűkkel”. A művelet ilyenkor nem kis izgalmat váltott ki a gyermekek körében. Nos, a mi esetünkben az óvónő fehér köpenyben fogadta az új első osztályost, aki keserves zokogásra fakadt, várta az orvosi következményeket. Amint az óvónő letette a fehér köpenyt, azonnal megszűnt a sírás, a tanuló kapcsolatteremtő készsége helyreállt.

Az átmenet megkönnyítése évek óta foglalkoztatja tanítóinkat és a velük együttműködő óvónőket. E lelkes pedagógusokkal* azt vizsgáltuk, hogy milyen tényezők játszanak jelentős szerepet az átmenet megkönnyítésében, illetve mi jelenthet gondot a gyermekeknek az átmenet során. A fenti gondokból kiindulva – a vezető óvónő irányításával – óvónőink megvizsgálták a nagycsoportok belső struktúráját (2 csoport), a gyermekek tájékozottságát az iskoláról, (óvónők, szülők és idősebb testvérek nyomán), mit változtat meg eddigi életrendjükben az iskola, s figyelték a közösségért végzett munkához való viszonyukat.

A vezető óvónő a szülők pedagógiai kulturáltságának további megalapozása érdekében körültekintő szervezéssel biztosította szinte valamennyi szülő megjelenését a szülői értekezleten.

Ennek az értekezletnek a „vezetője” az egyik leendő első osztályos tanító volt, aki segítséget adott a szülőknek az átmenet kapcsán jelentkező gyakorlati nehézségek leküzdésében. Az előadás jól segítette az óvoda ilyen irányú eddigi tevékenységét. Egyéb vonatkozásban is kerestük az együttműködés lehetőségeit. Helyet biztosítunk évek óta az óvodának a Télapó műsor megrendezéséhez, esetenként lehetővé tesszük, hogy az óvodások is ismerkedjenek a tornacsarnokkal. Rendszeresen szervezünk felnőtteknek és gyerekeknek mozielőadást, ezen kívül gyakran vetítünk az óvodások részére – élénk érdeklődés mellett – koruknak megfelelő mesefilmeket.

Iskolánkban, a Baja-úvárosi lakótelepen a tanulócsoporthok magas száma következtében évfolyam-munkaközösségek működnek. Az első, második évfolyam munkaközössége külön-külön munkatervet készített. Ezekben az egyéni sajátosságokon túl általános témaként szerepel az óvoda-iskola átmenet könnyítése. Ennek keretében a nagycsoportos óvónők részt vesznek az alsó tagozat bemutató óráin, az óraelemzéseken, a hozzákapcsolt elméleti előadásokon és vitákon, fordítottan ugyanez történik az óvodai rendezvényeken. Témánk fontosságára utal az általános iskolai nevelés-oktatás terve is, amelyben a pedagógus részére konkrét feladatokat is megfogalmaz: a pedagógus, „arra törekszik, hogy az osztály minden tagja – kezdetben a visszahúzódók is – többirányú személyes kapcsolódással kötődjön egymáshoz és a közösséghez.”

* A kísérletben részt vettek:

Bartos Aurélné óvónő, Göldner Tiborné tanítónő, Jäger Istvánné tanítónő, Kiss Zoltánné igazgató-helyettes, Svecz Zoltánné igazgató-helyettes, Szoták Ferencné vezető óvónő, Tarjányi Józsefné óvónő, Tibor Eteléné tanítónő, Weichand Judit óvónő.

AZ ALAPPROBLÉMA MEGFOGALMAZÁSA

A körülmények pontos feltárása vezetett el bennünket annak felismeréséhez, hogy a zökkenőmentes átmenetet csak az óvónők és tanítónők szoros együttműködése biztosíthatja. Ezt az együttműködést próbáltuk új tartalommal megtölteni. Két héten át – a kísérleti tervnek megfelelően – az óvónők részt vettek egy-egy tanóra vezetésében. Minden esetben ők kezdték az órát, majd egy megfelelő pillanatban a tanító vette át az osztályt.

A probléma megoldásának objektív és szubjektív nehézségei jelentkeztek. Súlyos gondnak látszott, hogyan szakítható ki kétszer két óvónő 2 hétre, egy ciklusra az óvodából, és osztható be iskolai gyakorlatra, amikor jogilag más a munkáltató, de az óvodában is van már tennivaló szeptember 1-től. A szubjektív elemek nem voltak megvetendőek: „Miért van erre szükség? Hisz máskor is voltam elsős nevelő, megoldottam a nehézségeimet óvónő nélkül is!” – vélekedett az egyik tanítónő.

Az óvónők részéről: „Ilyenben még nem vettünk részt, nem tudjuk, mit szólnak a tanítónők, hogy a jelenlétükben újra óvodást játszunk.” Nehézségeink feloldódtak: minden érdekelt fél felismerte, kezdeményezésünk – csak iskolai jellegű –, de nagyobb gyermekközösség érdekeit szolgálja. A városi művelődési osztály újonnan kinevezett vezetője jónéven vette a kezdeményezést, az óvoda vezetőjének személyes példaadása cselekvésre serkentette a többi érdekelt óvónőt is. A vezető óvónő hozzájárult, hogy a szoktatási idő alatt a volt délelőtti, délutáni nagycsoportos óvónők előre elkészített program szerint bekapcsolódjanak az iskolai tanításba. Három alkalommal közös megbeszélést tartottunk az érdekelt óvónőkkel és tanítókkal, akik a legapróbb részletekig kimunkálták a tanmenetet, ciklus szintjén a tennivalókat. Megbeszéltük a közös, majd az egyéni tennivalókat, most már óravázlat szintjén is. A teljes megoldást segítette az alsó tagozatos szakfelügyelő, s a városi óvodai igazgató személyes tanácsaival. A jól szervezett csapatmunkára készen állt minden már az előző tanév végén. Az idei tanévben is hat első osztályt indítottunk. A 6 csoportból egy olyan óvodai csoportot vettünk át, amelynek tagjai szinte kivétel nélkül 3 éven keresztül egy csoportba jártak, ezeket egy osztályban hagytuk. Adott volt a csoport két óvónője, akik délelőtt-délután foglalkoztak a gyerekekkel. Ez a csoport lett az egyik kísérleti osztály. Volt még egy osztály, az előbbihez hasonló körülményekkel, itt azonban már volt néhány „idegen” gyermek is. A többi osztályunk a város különböző óvodáiból verbuválódott. Ezeket kontroll csoportoknak tekintettük a későbbiek során. Elyként – a munkában résztvevők – valamennyien elfogadtuk, hogy az első napokban az óvónők a főszereplők, szeptember 15-e felé egyre inkább a tanítók veszik át a csoport-osztály irányítását, munkáltatását.

A TÉMA KIFEJTÉSE

Érdeklődésre tarthat számot az első ciklus (első 2 hét) foglalkozási terve, amelyet részletes vázlatok – foglalkozási tervek egészítenek ki.

„A” HÉT.

Hétfő: augusztus 29.

1. Magyar:

Ismerkedés

Óvónők ismert báb jelenettel szerepeltetik a „nagycsoportosokat”

2. *Magyar:* Óvodában tanult versek, mesék, jelenetek óvónők vezetésével
 Ismerkedés az iskolával
 3. *Játék:* Ismerkedés az iskolával. Képolvasás, szóképmegfigyelés
 4. *Magyar:* Óvónők szervezik az óvodai gyakorlat szerint
 Csendes pihenő
 5. *Ebéd:* Játékok az óvodában
 6. *Önálló foglalkozás:* Bábozás: Állatkertben vagyok (óvónők vezetésével)
 7. *Önálló foglalkozás:* Csendes játék (óvónők vezetésével)
 8. *Szabadfoglalkozás:*
 9. *Korrepetálás:*

K e d d: augusztus 30.

1. *Matematika:* A 10 képzése, bontása, szétválogatás geometriai tulajdonságok szerint logikai játékkal. (óvónők)
 2. *Környezetismeret:* Közlekedési eszközök rendezése (óvónők közvetlen foglalkozása)
 3. *Matematika:* Tárgyak, személyek tulajdonságainak megfigyeltetése
 Előkészítő játékok
 (óvónők vezetésével)
 Csendes pihenő
 a) Az óvodai dalkincs felmérése
 Kiolvasók, mondókák.
 b) Írásmozgások előkészítése
 (óvónők közvetlen foglalkozása)
 4. *Szabadfoglalkozás:* Tanult szóképek gyakorlása
 5. *Ebéd:* Álló és fekvő egyenes
 6. *Önálló foglalkozás:*
 7. *Ének:*
 8. *Önálló foglalkozás:*
 9. *Korrepetálás:*

S z e r d a: augusztus 31.

1. *Magyar:* Milyen jeleket ismersz?
 Képes jelek (óvónők közvetlen foglalkozása)
 2. *Magyar:* Mese és vers ismétlése
 (óvónők vezetésével)
 3. *Szabadfoglalkozás:* Osztálydekorálás közösen
 4. *Magyar:* Új szóképek (Éva iskolába készíti Balázst)
 5. *Ebéd:* Tanítónők vezetésével
 6. *Önálló foglalkozás:* Csendes pihenő
 7. *Testnevelés:* Hajítás távolba kislabdával. Sor- és váltóversenyek
 (óvónők vezetésével)
 8. *Szabadfoglalkozás:* Levegőzés a szabadban
 9. *Korrepetálás:*

C s ü t ö r t ö k: szeptember 1.

1. *Matematika:* Személyek, tárgyak méreteinek összehasonlítása (kicsi-nagy, különbözőség-hasonlóság)
 Kapcsolatok megállapítása, jelölésük összekötéssel. 1. sz. munkalap
 Szétválogatás
 Rossz válogatás javítása
 2. *Rajz:* Meseillusztráció (zsírkréta, tempera) (óvónő vezetésével)
 3. *Matematika:* Tárgyak összehasonlítása
 Szétválogatások
 Nyitott mondatok
 Labdaadogatás, gurítás
 4. *Játék:* Tanítók vezetésével
 5. *Ebéd:* a) Csendes pihenő
 6. *Önálló foglalkozás:* b) Tárgyraajzolás egyenesekkel

7. *Technika:* Agyagmunka (óvónő vezetésével)
 8. *Önálló foglalkozás:* Szóképisméltés
 Betűelemek
 Versek, dások, jelenetek bábozással
 Ismerkedés a könyvespolccal
 Versek ritmikus játéka

P é n t e k: szeptember 2.

1. *Magyar:* Beszédművelés: mássalhangzók képzése és hangoztatása
 Versek (óvónők vezetésével)
 Magánhangzók képzése és hangoztatása
2. *Magyar:* Szóképtanulás
 Napközi otthonban
3. *Játék:* Összerakós játék (mesekép)
 Tanult körjátékok bemutatása
4. *Magyar:* Bóbita c. vers
 (szókeresés a versben)
5. *Ebéd:* Tanítónő vezetésével
6. *Önálló:* a) Csendes pihenő
 b) Álló és fekvő egyenesek írása
7. *Testnevelés:* Csoportos játékok eszközökkel
 (óvónők vezetésével)
8. *Önálló foglalkozás:* Logikai lapok rendezése
9. *Korrepetálás:*

„B” HÉT

H é t f ő: szeptember 5.

1. *Matematika:* Tárgyak, személyek összehasonlítása
 Sorozatok készítése
 Kapcsolatok jelölése
2. *Rajz:* Nyári élmények – csoportmunka
 (óvónő vezetésével)
3. *Matematika:* Tárgyak szétválogatása, összehasonlítása mennyiségek
 körében
 Ismerkedés a színestűd-készlettel
4. *Szabadfoglalkozás:* Játék a szabadban
5. *Ebéd:* Tanítónők vezetésével
6. *Magyar:* Hangoztatás, hangfelismerés
 Csészevonal
7. *Ének:* Egyenletes lüktetés, közepes hangerő
 Óvodában tanult dások játéka
 (óvónő vezetésével)
8. *Önálló foglalkozás:* Szóképisméltés
 Tanult íráselem gyakorlása
9. *Szabadfoglalkozás:* Énekes játékok játszása

K e d d: szeptember 6.

1. *Magyar:* Szóképtanulás: Balázs a nagyszülőknél
 Szövegalkotás képsorról
2. *Magyar:* Karika vázolása
3. *Játék:* Új játék tanításának menete
 (óvónő vezetésével)
4. *Magyar:* Hangoztatás megfelelő szájartással
 Tárgyraajzolás
5. *Ebéd:*
6. *Testnevelés:* Tornatermi testnevelés óra
 (óvónő vezetésével)
7. *Önálló foglalkozás:* Kisebb, nagyobb és egyenlőségjel írása
8. *Játék:* Kinn a bárány c. játék
9. *Szabadfoglalkozás:* Levegőzés a szabadban

Szerda: szeptember 7.

1. Matematika:	Tárgyak szétválogatása tulajdonságaik alapján, sorozatok
Összehasonlítások mennyiségek körében
2. Környezetismeret:	Közlekedési szabályok
(óvónő vezetésével)
Tudnivalók a járművek közlekedéséről
KRESZ a gyermekek számára Mf. 24–27. oldal
3. Matematika:	Tárgyak szétválogatása
4. Játék:	Kisebb-nagyobb. Nyitott mondatok
5. Ebéd	Ugrálókötéllel, babzsákkal játékos versengések
6. Magyar:	Szóképismertetés: Homokvár épül
Horogvonal
7. Techika:	Barkácsolás a technika műhelyben
(óvónő vezetésével)
8. Önálló foglalkozás:	Tanult betűelemek gyakorlása. Mondat
9. Korrepetálás:	

Csütörtök: szeptember 8.

1. Magyar:	Hangoztatás, hangelyálasztás
2. Magyar:	Szóképismertetés: Fekszenc a gyerekek
3. Játék:	Utazó játékok játszása a szabadban
4. Magyar:	Görcsember (óvónő–tanítónő közös foglalkozása)
5. Ebéd	
6. Önálló foglalkozás:	a) Megkezdett sorozatok folytatása
b) Tárgyak szétválogatása
7. Önálló foglalkozás:	Hullámvonal, horogvonal írása
8. Játék:	Barkochba színes rúddal vagy logikai játékkal
9. Szabadfoglalkozás:	Csináld az ellenkezőjét!

Péntek: szeptember 9.

1. Matematika:	Mérés, hosszúság, súly (eszközökkel)
(óvónő vezetésével)
2. Testnevelés:	Hajítás távolba kislabdával, beugrással
3. Matematika:	Ugyanannyi, ugyanolyan
Tulajdonságok változása
4. Szabadfoglalkozás:	Séta a szabadban
Termécek, őszi falevelek gyűjtése
5. Ebéd	
6. Magyar:	Búcsúzás az óvónőktől
(dallal, játékkal, bábbal)
7. Önálló foglalkozás:	Mondatalkotás tanult szóképekkel
8. Önálló foglalkozás:	Verstanulás
9. Korrepetálás:	Tanult betűelemek gyakorlása

Fentebb utaltunk arra, hogy az óvónőkkel való találkozás csökken a ciklus végeére. A számok tükrében: első héten 16 találkozás volt az óvónőkkel. Az első napon 5 alkalommal, az utolsón már csak kétszer, a második héten összesen 8 alkalommal találkoznak, az utolsó ciklusnapon csupán egy alkalommal. A csökkenő találkozások mellett a tanító szerepe értelemszerűen gyakoribbá vált.

A témánkkal kapcsolatos vizsgálódásaink alapkérdése az volt, hogy az ismeretlen környezetbe való beilleszkedés, az új szokásrendek kialakítása okozta zavarok leküzdése, az új nevelővel való kapcsolatteremtés milyen nehézségekbe ütközik, s ha vannak nehézségek, azokat hogyan lehetne megszüntetni. Új eljárásunk a neve-

lőkben szubjektíve azt az érzést keltette, hogy ezekben az osztályokban zökkenőmentesebb volt a tanév, mint az előző években, illetve a kontroll osztályok nevelői jócskán panaszkodtak a beilleszkedés nehézségeiről.

Az új módszer alkalmazása idején a gyermekek örömmel jöttek az iskolába, hisz a régi kedves óvó néni mosolygós arccal fogadta őket. Ott folytatta velük az első beszélgetést, ahol májusban abbahagyta. Ez rendkívül megnyugtató volt a tanulókra, de ránk is, akik a tanítási órákon jelen voltunk. Egy-egy ismerős kérdésre egyszerre sok kéz emelkedett a magasba, hisz a tanulók már tudják, mire volt kíváncsi az óvó néni. A két osztályban együttvéve csupán egy pedagógus szülők gyermeke számára volt „zavaros a helyzet”.

- Mondjátok, most még mindig óvodás vagyok vagy iskolás? Azt mondtátok, hogy minden megváltozik, s most újra az óvó néni van velünk.
- Ez milyen iskola, amelyikben ott van az óvó néni is?

A tanulók bátran, felszabadultan nyilatkoztak, ezekben az osztályokban a „mécses” egyetlen esetben sem tört el. Nem úgy a többi osztályokban. A tanulók egymáshoz való viszonya már az első szünetben más volt. A régi volt! A felelősi rendszert szinte változtatás nélkül vették át. A többi osztályban a barátkozás nagyon lassan indult, (Mindannyiunknak van ilyen élménye). A szokásrendszer kialakítása is sokkal egyszerűbb volt, hisz az óvodai jó gyakorlatot folytatták tovább a közösségi együttélés különböző mozzanataiban: kézmosás a tiszóraihoz, uzsonnához, étkezés rendje az ebédlőben, vonulás a folyosón stb.

A sikerélmény a személyiség fejlődésének lényeges motiváló ereje. Gyakorlatunk korai sikerélményekhez juttatta a tanulókat. A várt félszég helyett általában a magabiztos fellépés volt a jellemző. Sok apró epizód említést érdemelne még a jó közérzet bizonyítására, de e dolgozat kerete ezt nem teszi lehetővé. Mint már fentebb említettük, elsősorban a beilleszkedés zavartalanságát szerettük volna biztosítani. Munka közben azonban kiderült, hogy jelentős szabadidő szabadul fel az ismert okok miatt, amelyet nagyon jól hasznosítottunk az ismeretek gyakorlására. A foglalkozások tervezésekor ezt ilyen határozottan még nem láttuk.

Nézzük meg témánkat az iskolai követelmények oldaláról is! A Tanterv részletesen felsorolja tárgyanként, hogy mit kell megvalósítani egy-egy óra keretében. Utal arra is, hogy mire építsen a nevelő az óvoda eredményeiből.

A gyakorló pedagógus ezt a következőképpen valósítja meg:

- Milyen verset tanultatok az óvodában? Milyen dalokat ismertek? Egy-két tanuló bátortalan jelentkezése jelzi, hogy valami az óvodában is történt az elmúlt évben.

Új gyakorlatunkban a kérdés megváltozott: énekeljük együtt a... c. dalt! Játsszunk együtt a... c. daljátékát! Mondjuk együtt a... c. mondókát! A tanítónak számottevő időmegtakarítást jelentett az ismeretek ilyen feltárása, ezért további ismerethívó munkáját a már látott, hallott konkrét eredményekhez kapcsolhatta. Matematikából az első óra után nyilvánvalóvá vált, hogy mindkét csoport ott tart, ahol október közepén kellene tartaniok. Az ennek következtében felszabaduló időt gyakorlásra, készségfejlesztésre fordították. Ezek eredményességét későbbi felméréseink igazolták. Módszerek tekintetében is sok újat hozott az együttműködés. Szabályos „módszervásár” alakult ki, s e tapasztalatcsere hozzájárult a jó eredményekhez. Egy-egy mennyiséget többféleképpen érzékelték: kopogj, tapsolj, mondd meg, sügd meg, mennyit látsz! Az elhangzott kérdésekre gyakorlatunk során a gyerekek örömmel válaszoltak, s csak azt követően közölte az óvónő, kik válaszoltak helyesen. Ezzel az eljárással a lassúbb gondolkodókat is aktivizálta, nem segítette a korai „ügyeletes zseni” tanuló megjelenését az osztályban, aki mindig elsőre kész a válasszal, ezt

mondja is, ezzel a többi lassúbb gondolkodót passzivitásra készíti: „Minek gondolkodjam, ő úgymint gyorsabban tudja és mondja a helyes választ, hadd mondja!”

Határozott, jó ismereteik voltak a személyek, tárgyak körében, s a különbözőség – hasonlóság fogalmkörében.

A tanulók szabad megnyilatkozása, kitarulkozása megnyerő volt. A két osztály jó teljesítményét nyilvánvalóan meghatározó módon megalapozta az óvónők eredményes munkája. A tanulók határozott magatartása, bátor fellépése az iskolában azonban annak a „többletnek” volt a következménye, melyet a régi óvó néni jelentett az új iskolában. A szülőket az óvónők előzetesen tájékoztatták az új gyakorlatról. Sokan felismerték törekvésünk lényegét, néhányan azonban közömbösen szemléltek a történeteket.

A nevelők is bíztak az eredményekben, néhány vonatkozásban azonban várakozáson felüli volt a siker. Ilyenek: a logikai lapok tulajdonságainak ismerete, összehasonlítások mennyiségek körében ránézéssel. (azonnal számmal közölték a mennyiségek közötti különbséget is). A 10-es számkörben a vártnál jobban tájékoztattak (pl. mondj 1-gyel, 2-vel többet — kevesebbet!).

Következtetések

- Az óvónők iskolai foglalkoztatása zökkenőmentesebbé tette a tanévkezdést és továbbhaladást az új első osztályosok számára.
- A tanítók az óvónők gyakorlatából több játékos elemet ismertek meg, melyek a gyermekek pihentetését jobban segítették. (Pl. Mondd az ellenkezőjét! Csináld az ellenkezőjét! Számolj, és minden számról mondok valamit! Mondókák: ... volt egy asztal, meg egy szék. Barkochba két változata).
- Az óvodában kialakult jó szokásokat a tanítók átvették, ezek hozzájárultak a fegyelem megszilárdításához.
- A két kísérleti csoportba a tanulók 96%-a egy óvodai csoportból került egy-egy osztályba, ezért kedves ismerősként üdvözölték egymást az óvónők és a gyermekek, de a gyermekek egymást is. Az osztályokban oldottabb légkörben folyt a munka.
- Az iskolai tantervi anyag megismertetése lényegesen könnyebb volt, nem kellett napokat eltölteni a tanulók felkészültségi szintjének megismerésével.
- Matematikából két felmérést végeztünk. Az egyik a kötelező, a másik általunk szerkesztett feladatsorokra épült. Mindkét felmérés adatai bizonyítják, hogy a 6 osztályból a kísérleti osztályokban a legjobbak az eredmények.
- Ha a gyermekek 40%-a egy óvodából kerül ki, feltétlenül indokoltnak tartjuk a közös év eleji óravezetést.

IRODALOM

Az általános iskolai nevelés és oktatás terve I. 1978. 13–14.

Dr. Szabó Pál: Találkozás az iskolával. Átmenetek az iskoláskorig 1970. 38–48.

Dr. Koltai Zoltánné: Az óvoda és az általános iskola közötti átmenet. Óvodai Nevelés 1983. 1. sz. 6–9.

Dr. Bóna Ferenc: Az óvoda és az általános iskola kapcsolata. Óvodai Nevelés 1982. 1. 5–7.